

Nejde o obeť, ide o službu blížnemu

ANDREA BOTÍKOVÁ (47) stojí na čele Katedry ošetrovateľstva na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. Nedávno absolvovala humanitárnu misiu v Grécku, kde pomáhala utečencom. *Katolícke noviny* sa s Andreou Botíkovou rozprávali o službe núdznym, ale aj o tom, čo je dôležité pre študentov, ak sa rozhodnú pre odbor ošetrovateľstvo.

ZUZANA ARTIMOVÁ

■ **Ste vedúcou Katedry ošetrovateľstva na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Ako ste sa dostali k profesionálnej forme ošetrovateľstva, čo sa týka vašej nedávnej misie v Grécku na pomoc utečencom?**

Ako dobrovoľníčka – sestra. Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity úzko spolupracuje v rámci humanitárnych projektov s Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Ide o jeden z mnohých, no pre mňa z prvých humanitárnych projektov Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety.

■ **Je pre vás prax v teréne vo vašej funkcii potrebná?**

Na výkon mojej funkcie – vedúca katedry – až tak veľmi nie. Hoci bolo dobré vidieť, ako funguje, spolupracuje tím v teréne, v prirodzených podmienkach. Teda v podmienkach, ktoré sú sťažené a človek mu

sí často veľmi improvizovať. Z môjho pohľadu je dobré, ak je teória s praxou prepojená. Vo svojej pedagogickej praxi, pri výchove budúcich sestier, si dokonca myslím, že zdravotníčka – ošetrovateľská prax je nevyhnutná. Reálne príklady z praxe sú pre študentov v pedagogickom procese silnou motiváciou pri štúdiu, na lepšie zapamätanie si nových informácií a upevnenie získaných vedomostí.

■ **Kde všade ste doteraz pôsobili a pomáhali?**

Moja prvá misia bola v Grécku, no verím, že nie je posledná.

■ **Ako vysvetľujete svojim študentom, že iba teória nestačí?**

Pre výkon nášho povolania sestry sú dôležité nielen teoretické vedomosti, ale i praktické zručnosti. Snažím sa študentom objasniť a priblížiť vysokú mieru zodpovednosti za svoje rozhodnutia. Práca s človekom – či s chorým, či so zdravým, si vyžaduje v prvom rade ľudský a empatický prístup. Na začiatku štúdia odporúčam všetkým novo-

Andrea Botíková

prijatým študentom, že ak sa na štúdium ošetrovateľstva prihlásili z dôvodu získania vysokoškolského titulu, aby štúdiom ihneď opustili. Taktiež im vravím, že toto štúdium je veľmi náročné, no zároveň veľmi krásne. Snažím sa študentov motivovať k tomu, aby pristupovali ku každému pacientovi – v ambulancii, nemocnici, stacionári – tak, akoby tam bol ich blízky.

■ **V ošetrovateľstve, sociálnej práci a zdravotníctve sa treba azda až nadmieru obetovať a zaprieť sám seba, lebo do popredia musí ísť ten druhý človek – núdzny, chorý, trpiaci. Ako túto službu a obeť vnímate a prežívate vy?**

Z môjho pohľadu nejde o obeť, ide o službu blížnemu. Buď to – pomáhať druhým – človek v sebe má, alebo nie. Ježiš pred mnohými rokmi vyslovil krásnu myšlienku: *Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im* (Mt 7, 12). Povolanie sestry je zároveň poslaním. Mali by sme pomáhať tým, ktorí nás potrebujú, bez ohľadu na vek, pohlavie, rasu či vierovyznanie. Ďakujem Pánu Bohu za túto skúsenosť a uvedomenie si faktu, že nám je v tomto živote veľmi dobre, že nič nám nechýba a že máme uspokojené všetky základné potreby.

■ **Pomáhali ste aj migrantom v utečeneckom tábore. Čo – podľa vašej**

osobnej skúsenosti – najviac potrebovali a ustavične potrebujú?

Najviac potrebujú psychickú podporu a pomoc. Ich výraz tváre vo väčšine prípadov hovorí za všetko.

■ **Ľudská blízkosť zaväzuje. Potrebovali niektorí utečenci iba objatie, úsmev či milé slovo?**

Takmer všetko z toho.

■ **Väčšina z nás vníma utečenecké tábory iba cez médiá, najmä cez spravodajstvo v televízii. Lenže toto naše povrchné vnímanie utečeneckej problematiky je často skreslené a s množstvom predsudkov. S ktorými predsudkami sa v tejto sfére stretávate najčastejšie vy?**

Ľudia sú rôzni. Stretla som sa s rôznymi názormi a otázkami: Nemôžeme sa od nich nakaziť? Neprienesú sem nejaké ochorenie? Znásiľujú tam ženy?

Moja rodina a priatelia ma pri mojej misii v Grécku plne podporili a som im za to nesmierne vďačná.

■ **Podľa pápeža Františka je nevyhnutné, aby verejná mienka bola korektne informovaná, lebo inak to môže byť na úkor migrantov. Zažili ste na vlastnej koži dezinformácie?**

Samozrejme, médiá majú veľkú silu.

■ **Môžete sa s nami podeliť o príbehy utečencov, ktoré vás osobitne zasiahli?**

Priestor na osobné rozhovory s utečencami som veľmi nemala, keďže sme mali veľa práce v ambulanciách – cez ošetrenia detí i dospelých pacientov, upratanie a dezinfekciu priestorov, sťahovanie skriň, nábytku – jednoducho všetko, čo bolo potrebné urobiť v oboch kempoch v Alexandrii a vo Veronii. Skôr išlo o krátke gestá ako úsmev, výmenu pohľadov, pohladenie, povzbudenie. Mnoho z nich anglicky nehovorí a ku všetkému sme potrebovali tlmočníka.

Stahovanie lekární v Alexandrii; zľava: Viktor Šovčík, Mária Jackulíková, Andrea Botíková a Mária Jančovič

SNÍMKY: ARCHÍV – AB

POKRAČOVANIE NA STRANE 32 >>

Nejde o obeť, ide o službu blížnemu

ANDREA BOTÍKOVÁ (47) stojí na čele Katedry ošetrovateľstva na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. Nedávno absolvovala humanitárnu misiu v Grécku, kde pomáhala utečencom. *Katolícke noviny* sa s Andreou Botíkovou rozprávali o službe núdznym, ale aj o tom, čo je dôležité pre študentov, ak sa rozhodnú pre odbor ošetrovateľstvo.

» DOKONČENIE ZO STRANY 10

Poznám prerozprávany príbeh mladého muža – tiež tlmočníka Mohammeda Noura. (Mala som pocit, že snáď všetci sa volajú Mohammed ☺.)

Pri bombardovaní Aleppa počas troch rokov so svojím starším bratom pomáhal zraneným a zasypaným ľuďom v ruinách zničeného a zbombardovaného mesta. Pri jednom útoku našiel svojho brata ležať v bezvedomí a kaluži krvi. Mohammed bol sám zranený, a keď sa v nemocnici zotavil, dozvedel sa smutnú správu, že jeho brat útok neprežil. Mohammed, ako aj ostatní mladí muži zo Sýrie, túži študovať na univerzite, chce si založiť vlastnú rodinu a chce si budovať svoj bezpečný domov vo svojej rodnej vlasti. Nechcel opustiť svoju krajinu, svoju rodinu, ale nemal iné východisko. Väčšinu týchto mladých mužov postretol podobný osud, že prišli o všetko. A tak sa vydali na cestu do Európy. V nádeji, že ich čaká lepší, krajší, pokojnejší a najmä bezpečnejší život. Nechceli zotrvať v krajine, kde by sa museli pripojiť k niektorej z armád, kde vlastne nikto nevie, za čo a za koho bojujú. Ich jedinou túžbou je žiť pokojný

a bezpečný život, najideálnejšie by bolo v ich vlastnej krajine – vo vlasti, ktorú milujú, kde sa narodili, kde žili, a kde sú hlavne doma.

■ **S akým najhorším zdravotným stavom ste sa u utečencov stretli?**

Počas môjho krátkeho pobytu, ktorý trval jeden týždeň, bolo veľmi chladno a mrazivo aj na podmienky v Grécku. Mala som možnosť vidieť rôzne ochorenia – od najľahších ako kašeľ a nádcha, cez zápaly pľúc, zápaly močových ciest, zápaly očí až po tie najťažšie ako popáleniny, epileptické záchvaty a tetanické kŕče.

■ **Ste s niektorými utečencami doteraz v kontakte?**

Neviem, či to možno nazvať kontaktom, ale občas si napíšem cez WhatsApp (takmer všetci majú mobily) s jedným z mladých chlapcov – volá sa Mohammed, ktorý nám robil tlmočníka z angličtiny do arabčiny. Je priateľský a snaží sa občas napísať a rozprávať po slovensky. Už vie základné frázy ako – ahoj, ako sa máš, čo robíš a pod. Je to veľmi milé ☺.

■ **Teroristické útoky v Európe a na Blízkom východe spôsobili, že utečenecká vlna šíri strach. Tiež sa**

Utečenci potrebujú najmä psychickú podporu a pomoc.

SNÍMKY: ARCHÍV – AB –, WWW.ISTOCKPHOTO.COM

hovorí, že migranti sú neprispôsobiví a hľadajú ekonomické zabezpečenie. V prvom rade sú to však ľudia a my by sme sa k nim mali správať ako ľudia, nie ako vlci. Akým spôsobom možno nájsť v sebe ten „správny“ pohľad na tento problém?

Vysvetlenie je veľmi jednoduché. Moje povolanie je zároveň aj poslanie, a keďže som zdravotná sestra, pomáham tým, ktorí ma potrebujú,

a pomáham tam, kde ma potrebujú. Je jedno či doma alebo napríklad v Grécku.

■ **Od začiatku migračnej krízy v Európe sa hovorí, že by sme mali utečencom poskytnúť konkrétnu pomoc. Možno to riešiť aj cez Trnavskú univerzitu?**

Z môjho pohľadu je niekoľko možností – napríklad motivovaním študentov na túto prácu a účasťou na týchto humanitárnych projektoch po skončení štúdia. Počas štúdia, myslím si, študenti by boli určite nápomocní, avšak nie je v mojej kompetencii študentom takýto pobyt v utečeneckom tábore umožniť. Ale beriem to ako výzvu.

■ **V súvislosti s migrantmi sa hovorí aj o potrebe výmeny skúseností a solidarite zo strany všetkých krajín na svete, ktoré môžu a sú ochotné pomôcť. Odkiaľ pochádzali ľudia, ktorí tiež ako vy pomáhali utečencom? Z akých krajín a z akých organizácií boli?**

V našom Tropic Teame boli Slováci a Česi. Ale v tábore pomáhali ľudia z UNHCR a Červeného kríža, ktorí boli z rôznych krajín. Okrem Grékov tam boli Angličania, Nemci, ale aj dobrovoľníci pôvodom zo Somálska.

Vľavo: Andrea Botíková pri vchode do nemocnice vo Verii; vpravo je vchod do ambulancie v Alexandrii.